

U prvome razdoblju (1932–43) stvarao je pod utjecajem Rodina i Bourdellea (*Muški torzo*, 1938; *Orfej*, 1939), kojega se postupno oslobađa osobnim ekspresionističkim pristupom (*Prosjak*, 1939; *Robijaš*, 1940; *Krvnik*, 1942; *Petrica Kerempuh*, 1943). Od 1936. radi ciklus crteža *Dance macabre*, a 1937. decalcomanije koje prethode našoj nefigurativnoj umjetnosti lirske orijentacije. God. 1943–45. intenzivno crta i slika u akvarelu; u Otočcu je 1943. tiskao mapu linoreza *Mi pamtim*. U drugome se razdoblju (1945–58) u njegovu kiparstvu prepleću dvije struje: ekspresionizam i »klasicizam«. Proces otvoren prema ekspresionizmu kulminirat će u ciklusu *Tifusari* (1956–58) i postati prepoznatljivom Radauševom stilskom osobinom. Klasicizam se očituje u kamenim i mramornim skulpturama mirnih volumena (*Portret Tanje*, 1947; *Žena s Krka*, 1952; *Djevojka iz Jamnice*, 1955; *Djevojka iz Vrlike*, 1956; *Djevojka s pletenicama*, 1957; *Spomenik rijeci Cetini*, 1958; *Portret Jelke*, 1963). Treće je razdoblje (1959–61) obilježeno ciklusom *Panopticum croaticum*, snažne i dramatične izražajnosti u modelaciji detalja i građi volumena. Ciklus je tematski vezan uz ličnosti i sudbine iz hrv. kulturne povijesti (J. Križanić, V. Lisinski, V. Karas, J. Kozarac, S. Raškaj, S. S. Kranjčević, A. G. Matoš, A. Cesarec, I. G. Kovačić), a u ekspresionističkom je izrazu još radikalniji i osobniji nego u prethodnome razdoblju; *Panopticum croaticum* ocijenjen je kao anticipacija kasnijem pop-artu u svijetu. U četvrtome razdoblju (1961–64) nastaje osebujan ciklus velikih skulptura *Čovjek i Kras*, čije su površine modelirane ostrim rezovima i naglašenim izbočinama. R. je i dalje vezan uz ranije motive (narikače, trudnice, ženski i muški likovi s »folklornim« oznakama), u kojima dolazi do izražaja njegov uznemireni temperament i slojevit plastični izraz. U petome razdoblju (1965–75) ostvaruje različite teme i oblike. Ciklus *Krvavi fašnik* (1965/66) naglašava nadrealnu tematiku a svojim izrazom i osobnim pristupom izvanredan je doprinos našoj modernosti u skulpturi toga razdoblja. Krajem desetljeća R. je zaokupljen tzv. čistim oblicima, premda u kolažima i skulpturama te faze kritika nalazi određene nedostatke prave plastične akcije (ciklusi *Apstraktne forme* i *Zatvori i logori*). Posljednje godine obilježene su potragom za novim mogućnostima na području apstrakcije, kao i preispitivanjem prošlosti (ciklusi *Portret našeg čovjeka* i *Slavonija*). Izvanredno plodan stvaralac neiscrpna interesa, R. je pomirio zanatsku perfekciju s nadahnutim stvaralačkim činom. Njegovu plastiku obilježava čvrsta forma u rasponu od realistične vizije do slobodne, poetične transpozicije. Izveo je više od sto spomenika: 1932 (s A. Augustinčićem) *Spomenik Petru Kočiću* u Banjoj Luci; 1939 (s J. Turkaljem) *Spomenik žrtvama I. svj. r.* na Mirogoju u Zagrebu; 1943. *Spomenik Petrici Kerempuhu* (postavljen 1955. na Dolcu u Zagrebu); 1950. *Spomenik strijeljanim hrv. domobranima* u Villefrancheu (1955. postavljen u Puli kao Spomenik ustanku naroda Istre) te više spomenika partizanskom pokretu (Orahovica, 1949; Jadovno, 1954), mnogobrojne biste (Zagreb, Osijek, Vinkovci), nadgrobne spomenike na zagrebačkome Mirogoju i u drugim mjestima. R. je ostvario vrijedan opus i u crtežu i akvarelu te u medaljerstvu. Prvi je u hrv. medaljerstvo uveo nepravilan oblik medalje i izrazito visoki reljef (*Dr. Ante Starčević*, 1943; *100. godišnjica osnivanja JAZU*, 1966).

Samostalno je izlagao u Zagrebu (1939, 1958, 1961, 1963, 1964, 1966, 1967, 1968, 1969, 1971, 1975), Ljubljani (1964), Rijeci (1964, 1972, 1973), Splitu (1964, 1972), Požegi (1966), Osijeku (1967, 1969), Vukovaru (1967, 1974), Beču (1967), Karlovcu (1970), Puli (1971) i dr. Monografska izložba priređena mu je u Zagrebu 1987. Bivio se književnim radom; fotografirao je i proučavao kulturnopov. spomenike Slavonije.

BIBL.: *Srednjovjekovni spomenici Slavonije*, Zagreb 1973; *Arhitektonski spomenici Slavonije XVI–XIX. stoljeća*, Zagreb 1975.

LIT.: V. Han, Kolektivna izložba skulptura i crteža Vanje Radauša, Obzor, 1939, 273. — V. Kušan, Vanja Radauš, HR, 1942, 11. — G. Gamulin, Mi pamtim, Naprijed, 10. XI. 1945. — J. Kaštelan, Budan zapis sjećanja, budan zapis sna (katalog), Zagreb 1963. — V. Ekl, Vanja Radauš, Zagreb 1963. — D. Horvatić, Kipar i njegova radionica, Telegram, 3. IV. 1964. — M. Peić, Lj. Babić, V. Ekl i J. Kaštelan, Radauš (katalog), Zagreb 1965. — I. Zidić, Fašnik u Freudlandu, Telegram, 2. IV. 1966. — O. Švajcer, Panorama fantastičkih vidika, Glas Slavonije, 29. IV. 1967. — T. Maroević, Nesporazumi ipak, u knjizi: Polje mogućeg, Split 1969. — J. Depolo, Propuštena istorijska šansa — o djelu i ličnosti Vanje Radauša, Umetnost (Beograd), 1975, 43. — R. Gotthard Škiljan, Vanja Radauš. Crteži (katalog), Zagreb 1975. — C. Fisković, Vanja Radauš (1906–1975), Ljetopis JAZU, 1979, 79. — V. Zlamalik, Memorijal Ive Kerdića (katalog), Osijek–Zagreb 1980. — M. Peić, Vanja Radauš (katalog), Zagreb 1985. — L. Roje-Depolo, Vanja Radauš (katalog), Zagreb 1987. — Z. Rus, Postojanost figurativnog, 1950–1987 (katalog), Zagreb 1987. — B. Mesinger, Medaljer Vanja Radauš, Peti memorijal Ive Kerdića (katalog), Osijek 1993. — L. Roje-Depolo, Vanja Radauš (katalog), Zagreb 1994. J. Dep.

RADAUŠ-RIBARIĆ, Jelka, etnologinja (Maribor, 8. III. 1922). Studirala na Filozofskome fakultetu u Zagrebu i doktorirala temom *Ženska narodna nošnja na poluotoku Istri* (1965). Radni vijek provela je u Etnografskome muzeju u Zagrebu (1945–75), od toga posljednjih deset godina kao ravnateljica. Suautorica je stalnih postava Muzeja i autorica tematskih izložaba iz likovnoga folklor. Neposredno nakon II. svj. r. rekognoscira etnol. građu u Istri. Proučava nar. nošnje i likovnu nar. umjetnost u Hrvatskoj.

BIBL.: *Radinost i nošnja*, u knjizi: Otok Susak, Zagreb 1957; *Arhaička baština*, u knjizi: Knjiga o Istri, Zagreb 1968; *Vezak vezla...*, *Motivi narodnih vezova* (s B. Szenczi), Zagreb 1973; *Narodne nošnje Hrvatske*, Zagreb 1975; *Zoomorfni i antropomorfni motivi na slavonskim otarcima*, Rad XXIII. kongresa folklorista Jugoslavije, Slavonski Brod 1976; *Odjeća likova na freskama u Bermu u odnosu prema istarskoj narodnoj nošnji*, Bulletin JAZU, 1977, 1; *O porijeklu vezanog ukrasa na suknjoj odjeći zapadnodinarskog područja*, Etnološki prilozi, 1978, 1; *Likovni elementi vunenih pokrivača panonskog područja i antikni mozaik*, Etnološka istraživanja, 1981, 1; *Narodna nošnja sela Pasjak u 19. stoljeću*, Liburnijske teme, 1983, 5. R.

RADEJ, Zlata, keramičarka (Zagreb, 19. XII. 1922). Završila Školu primijenjene umjetnosti u Zagrebu 1953 (S. Skopal). Bila je lik. pedagog u Zagrebu 1953–64. Izlaže od 1954; usavršavala se u Švedskoj 1970. Bavi se dekorativnom i uporabnom keramikom, modeliranjem skulptura u keramici i oblikovanjem stolnog posuđa u porculanu. Njezinu dekorativnu keramiku (tanjuri, pladnjevi, ploče, vaze) karakteriziraju motivi stiliziranih ženskih figura, izvedeni u crtežu. Modelira likove u terakoti i glaziranoj keramici (ciklus *Radost*), te keramičke minijature u majolici. Uporabni radovi (stolno posuđe za kavu, čaj, voće) odlikuju se čistoćom oblika, karakterističnom za suvremeno oblikovanje. Oblikovala garnituru posuđa *Atal* za tvornicu »Hartford Porcelana Americana« iz Buenos Airesa (1972). Samostalno izlagala u Trogiru, Poreču i Zagrebu.

LIT.: M. Baričević, Zlata Radej (katalog), Zagreb 1979. — *Ista*, Povijest moderne keramike u Hrvatskoj, Zagreb 1986. — S. Staničić, Zlata Radej (katalog), Zagreb 1995. Ma. B.

RAD HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI, časopis, izlazi u Zagrebu od 1867 (do 1990. pod nazivom *Rad JAZU*; 1941–45. *Rad HAZU*). U početku jedinstveno izdanje za sve Akademijine razrede. God. 1882 (knj. 60) dijeli se na Rad Razreda filologičko-historičkoga i filozofičko-juridističkoga te Rad Matematičko-prirodoslovnoga razreda. Prva knjiga Umjetničkoga razreda izašla je 1935. kao 252. knjiga cjelokupnoga izdanja, druga 1937 (258), treća 1938 (262), četvrta 1940 (268), peta 1942 (275) i šesta 1944 (279). God. 1947. Akademija je preuređena u pet odjela te Rad počinje izlaziti posebno za svaki odjel. Objavljena su dva Rada V. odjela za likovne umjetnosti i muziku: 1950 (279) kao četvrta i 1952 (287) kao peta knjiga. Daljim proširenjem Akademijinih odjela posebno izlazi Rad VII. odjela za likovne umjetnosti:

Z. RADEJ, *Radost II*, glazirana keramika



D. RADIĆ, *Na Djedu kod Kostajnice*

1971, 360 kao šesta knjiga, potom Rad VII. razreda za likovne umjetnosti: 1978, 379 (7); 1978, 381 (8); 1982, 397 (9), 1982, 399 (10); 1984, 406 (11); 1985, 416 (12); 1986, 423 (13); 1991, 437 (14). U Radu su objavljene važne rasprave istaknutih povjesničara umjetnosti (A. Schneider, Lj. Karaman, D. Kniewald, C. Fisković, K. Prijatelj, A. Mohorovićić, A. Horvat, A. Deanović, D. Kečkemet i dr.); uređivali su ga C. Fisković, T. Krizman, A. Mohorovićić, D. Galić i E. Kovačević.

V. Fo.

RADICA, Branko, pisac (Split, 8. IX. 1899 — 19. XII. 1987). Doktorirao na Pravnome fakultetu u Zagrebu 1925. Slikarstvo učio kod E. Vidovića. Od 1919. objavljuje priloge u periodcima »Novo doba«, »Hrvatska riječ«, »Jadranska pošta« i dr. Piše suvremenu kroniku, zgrade iz povijesti grada Splita, osvrte na književne i likovne teme. Osobito se zanimao karikaturnom; od teorijskih pitanja najviše ga zaokuplja odnos slikarstva i prirode.

BIBL.: *Umetnost slikara Vidovića*, Novo doba, 2. VI. 1923; *Refleksija o izložbi Uvodičevih karikatura*, Jadranska pošta, 17. X 1927; *Izložba slikara Ignjata Joba*, ibid., 5. X 1931; *Novi Split*, Split 1931; *Vodič Splita*, Split 1947; *Salona i Split*, Split 1985.

LIT.: Z. Mužinić, Split mu je bila najveća ljubav, u povodu smrti književnika, publiciste i javnog radnika B. Radice, Zadarska revija, 1988, 3.

I. Žić.

RADICA, Marin, kipar (Korčula, 5. X. 1863 — 13. V. 1904). Obrtnu školu je polazio u Trstu, a Akademiju u Beču, potom je boravio uglavnom u Korčuli. Radio je pretežno crkv. skulpturu i namještaj od kamena i drva. Djela mu se nalaze po Dalmaciji i nešto u Istri i Trstu. Izradio raspelo u crkvi Sv. Nikole u Korčuli, likove anđela u župnoj crkvi u Blatu, kipove Sv. Roka i Sv. Antuna u Blatu te raspelo za sarajevsku katedralu, drvenu propovjedaonicu i kipove svetaca za dubrovačku katedralu.

LIT.: M. Gjivoje, Otok Korčula, Zagreb 1969, str. 286. — I. Fisković, Kulturno umjetnička prošlost Pelješkog kanala, Split 1971.

R.

J. RADILOVIĆ, kadar iz stripa *Kroz minula stoljeća*

RADIČEVIĆ, Paskoje, štitar i slikar (Dubrovnik, XV. st.); sin drvo-rezbaru Radića Ivanovića. God. 1450. obvezao se da će na 45 štitova naslikati grb kneza iz Taranta, a sljedećih godina spominje se u ugovorima za izradu štitova i škrinja dubrovačkim vlastelinima i građanima.

LIT.: V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1964, str. 24, 88.

RADIĆ, Antun, etnolog i književnik (Trebarjevo Desno kraj Siska, 11. VI. 1868 — Zagreb, 10. II. 1919). Studirao slavistiku u Zagrebu i Beču (1891/92). Doktorirao iz filozofije 1892 (*O nekim eshatološkim motivima u hrvatskoj književnosti*). Bio je srednjoškolski nastavnik u Osijeku, Požegi, Varaždinu i Zagrebu. Bavio se književnošću, osobito ruskom. Od 1897. preuzima redakciju »Zbornika za narodni život i običaje Južnih Slavena« i od tada se bavi pretežno etnologijom. God. 1897. objavljuje u Zborniku *Osnovu za sabiranje i proučavanje grada o narodnom životu*, kojom je položio temelj razvitku etnologije u Hrvata. Razradio problem narodne kulture i narodoznanstva (etnologije) kao znanosti.

BIBL.: Sabrana djela dra Antuna Radića, I—XIX, Zagreb 1936—39.

R.

RADIĆ, Davorin, slikar (Hrvatska Kostajnica, 15. II. 1957). Završio Akademiju u Zagrebu 1985 (V. Jordan). Suradnik Majstorske radionice Lj. Ivančića i N. Reiser 1983—85. Profesor na Školi primijenjene umjetnosti i dizajna. U početku slika reinterpretirajući stare majstore (*Velázquez — Predaja Brede*, 1983—84; *Raffaello — Zaruke*, 1987). Od 1989. snažnim i kromatski bogatim potezima u duhu neoekspresionizma slika krajolike (*Krajolik iznad Kostajnice*, 1990; *Vrbani*, 1992), autoportrete, mrtve prirode i mitološke prizore (*Dionisova mladost*, 1991; *Merkurova družba*, 1994). — Samostalno izlagao u Hrvatskoj Kostajnici, Zagrebu, Opuzenu, Velikoj Gorici, White Stoneu, Sisku, Križevcima, Osijeku, Varaždinu i Sv. Ivanu Zelini.

LIT.: D. Schneider, Davorin Radić (katalog), Zagreb 1985. — Isti, Davorin Radić — crteži (katalog), Zagreb 1989. — N. Beroš i D. Vandura, Davorin Radić (katalog), Zagreb 1993. — V. Maleković, Davorin Radić (katalog), Zagreb 1994. — D. Vandura, Davorin Radić (katalog), Sv. Ivan Zelina 1995.

K. Ma.

RADIĆ, Frano, arheolog (Bol na Braču, 24. VIII. 1857 — 13. IV. 1933). Studirao arhitekturu u Beču, potom bio stručni učitelj u Makarskoj, Korčuli i Dubrovniku. Proučavao prapov., grč., rim. i posebno starohrv. spomenike (crkvice) i nalaze. Bio je znanstveni izvjestitelj Hrvatskoga starinaruskog društva u Kninu i gl. urednik »Starohrvatske prosvjete« (1895—1904).

BIBL.: *Graditeljski ureši i nadpisni ulomci hrvatsko-bizantinskoga sloga sa crkve bl. Gospe u drniškom Gradu*, SHP, 1898; *Hrvatsko-bizantinski slog*, ibid., 1900; *Ostaci starohrvatske bazilike na glavici »Stupovi« u Biskupiji kod Knina*, ibid., 1901; *Sredovječni pisani spomenici u samostanu o. o. konventualaca u Šibeniku*, ibid., 1903.

LIT.: F. Bulić, Razvoj arheoloških istraživanja i nauka u Dalmaciji kroz zadnji milenij, Zbornik MH, 1925.

B. Čk.

RADIĆ, Ivo, arhitekt (Split, 10. I. 1930). Diplomirao na Tehničkome fakultetu u Zagrebu 1956 (N. Šegvić). Do umirovljenja (1990) djelovao u Odjelu za arhitekturu Urbanističkoga zavoda Dalmacije u Splitu. Autor je stambenih zgrada, sklopova kolektivnoga stanovanja te hotela koji se odlikuju funkcionalnošću, tehnološkim inovacijama, jednostavnošću, čistoćom konstrukcije i oblika. Prepoznatljiv izraz ostvaruje oblogom vanjskih zidova salonitom, suzdržanom paletom svijetlih tonova te karakterističnim pokretnim brisolejima. Važnija su mu ostvarenja: stambeni neboderi i interpolacije u Ul. Domovinskog rata (1965), stambene zgrade na Mejama (1965—66), stambeni neboderi u Spinutu (1967/68) — sve u Splitu, hotel »Bodul« i restoran »Sirena« u Hvaru i hotel za samce ŽTP-a na Ravnim njivama u Splitu (1970), stambeno-poslovna ulica u Splitu III i stambeno-poslovna uglovnica Zrinsko-Frankopanska — Zoranićeva ul. u Splitu (1972), stambeno-poslovni sklop na Punti u Omišu (1982), stambeno-poslovne zgrade u Novome Travniku i Okružni zatvor Split na Bilicama (1986), te stambeno-poslovna zgrada na Poljani Tina Ujevića (1989). Od projekata su važniji oni za hotel u Komiži na Visu (1969), upravnu zgradu »Brodospasa« u Splitu, školu u Primoštenu (1970) te stambenu uglovnicu Gospinica-Poišanska ul. (1988) i stambeno-poslovnu zgradu na Žnjanu u Splitu (1989).

LIT.: Nagrade Urbanističkog biroa, Ivo Radić, URBS, 1967, 7. — Stambeni kompleks u Splitu 3, Bilten Urbanističkog zavoda Dalmacije, 1977, 46. — R. Plejić, Ivo Radić, Nagrada »Viktor Kovačić« za životno djelo, 1988, ČIP, 1990, 3. — M. Gamulin, Stambena arhitektura u Splitu 1945. do danas, Arhitektura, 1989—1991, 208—210. — T. Odak, Pregled stambene arhitekture u Hrvatskoj 1945—91, ibid.

Dr. Ma.

RADIĆ, Zvonimir, arhitekt (Zagreb, 13. IV. 1921 — 15. I. 1985). Diplomirao je na Tehničkome fakultetu u Zagrebu. Bavio se problemima suvre-